

Neuroloog

Als uw klachten wijzen op neurosarcoïdose zal uw behandelend arts u doorverwijzen naar een neuroloog. Deze arts kan de neurologische klachten en verschijnselen goed in kaart brengen. Een lichamelijk onderzoek hoort altijd bij een consult van een neuroloog, daarnaast zal hij, als dat nodig is, eventueel aanvullend onderzoek afspreken.

Behandeling

De behandeling van neurosarcoïdose kan bestaan uit medicijnen. Vaak zijn dat corticosteroïden (bijv. prednison), in tabletvorm. Als dit onvoldoende of zelfs geen effect heeft, wordt een cytotoxisch medicijn voorgeschreven. Meestal is dit methotrexaat (samen met foliumzuur). Andere middelen zijn bijvoorbeeld ciclosporine, azathioprine of infliximab. Het effect van de behandeling is na een paar maanden meestal gunstig. Maar in enkele gevallen zijn hoge doseringen gedurende langere tijd noodzakelijk, met helaas maar weinig effect.

Ten slotte

Ernstige neurologische afwijkingen bij sarcoïdose zijn gelukkig zeldzaam. Hoofdpijn hoeft dan ook niet meteen te wijzen op neurosarcoïdose. Klachten als halfzijdige verlamming van het gezicht, slingerend lopen en gedeeltelijke blindheid zijn natuurlijk wel aanleiding om direct de behandelend arts te raadplegen.

Sarcoïdose & het zenuwstelsel

Met dank aan:

dr. O.J.M. Vogels, neuroloog St. Antonius Ziekenhuis Nieuwegein, dr. E. Hoitsma, neuroloog Diaconessenhuis Leiden en dr. J.C. Grutters, longarts St. Antonius Ziekenhuis Nieuwegein

Meer informatie over sarcoïdose in de brochure:
'Sarcoïdose, informatie voor de patiënt'

Kijk ook op: www.sarcoidose.nl

Sarcoïdose Belangenvereniging Nederland
VU-ziekenhuis, Hoogbouw kamer H309
postbus 7057, 1007 MB Amsterdam
telefoon: 020 444 32 04
sarcoidose.info@vumc.nl

tekst: Ingrid Korenromp, 2008

Sarcoïdose & het zenuwstelsel

Sarcoïdose kan in bijna elk orgaan voorkomen. Bij 5 tot 15% van alle patiënten met sarcoïdose treedt de ziekte op ergens in het zenuwstelsel. Dit heet ook wel neurosarcoïdose.

Bouw van het zenuwstelsel

Het zenuwstelsel is opgebouwd uit het centrale en perifere zenuwstelsel. Hersenen en ruggenmerg vormen het centrale zenuwstelsel. Om het centrale zenuwstelsel heen zitten de hersenvliezen.

Het perifere zenuwstelsel bestaat uit hersenzenuwen en perifere zenuwen. De hersenzenuwen besturen de oogspieren, de spieren van het aangezicht, de tong en de slikspiers. Ook verzorgen de hersenzenuwen de reuk, het zien, de smaak, het gehoor en het gevoel van het aangezicht. De perifere zenuwen lopen vanuit het ruggenmerg naar de romp, de armen en de benen en naar de inwendige organen. Een speciaal type perifere zenuwen worden de dunne zenuwvezels genoemd. Soms worden de spieren ook tot het perifere zenuwstelsel gerekend.

Sarcoïdose is een ziekte waarbij ontstekingen ontstaan in verschillende organen van het lichaam. De witte bloedcellen die zich daarbij ophopen (ook wel granulomen genoemd) kunnen ertoe leiden dat die organen niet goed werken. De ziekte treft vooral mensen tussen de 20 en 40 jaar. Bij de meeste patiënten verdwijnt de sarcoïdose na een paar jaar. De oorzaak van sarcoïdose is onbekend en er bestaat geen geneesmiddel voor.

Overzicht van klachten en verschijnselen bij neurosarcoïdose

<i>plaats van de afwijking in het zenuwstelsel</i>	<i>klachten en verschijnselen</i>	<i>aanvullend onderzoek</i>
<i>hersenzenuwen</i>	<i>scheef gezicht, gedeeltelijke blindheid, reukverlies, doofheid, aangezichtspijn (combinaties mogelijk)</i>	<i>MRI, LP</i>
<i>hersenvliezen</i>	<i>hoofdpijn, stijve nek, koorts</i>	<i>LP</i>
<i>hersenen</i>	<i>hoofdpijn, epilepsie, dorst en veel plassen, krachtsverlies of 'ander gevoel' in één helft van het lichaam</i>	<i>MRI, LP, soms EEG</i>
<i>ruggenmerg</i>	<i>loopstoornissen, plasproblemen, evenwichtsstoornis</i>	<i>MRI, LP</i>
<i>perifere zenuwen</i>	<i>'ander gevoel', pijn of minder kracht in hand(en) en/of voet(en)</i>	<i>EMG</i>
<i>dunne zenuwvezels</i>	<i>pijn in de voeten, duizeligheid bij opstaan, hartkloppingen</i>	<i>soms LEP</i>
<i>spieren</i>	<i>spierzwakte en spierpijn, spierkrampen</i>	<i>EMG, PET</i>

het zenuwstelsel

Sarcoïdose in het zenuwstelsel

Wanneer zich als gevolg van sarcoïdose ergens in het zenuwstelsel ontstekingen voordoen, wordt de werking van het zenuwstelsel op die plek verstoord. Afhankelijk van de aangedane plaats in het zenuwstelsel kunnen daarom veel verschillende klachten en verschijnselen optreden. Ze staan in het overzicht, aangevuld met onderzoeken die de arts mogelijk aanvraagt.

Uitleg van de aanvullende onderzoeken

EEG (Elektro Encephalo Gram): meet de elektrische activiteit en de functie van de hersenen

EMG (Elektro Myo Gram): onderzoek van de functie van perifere zenuwen en spieren door middel van stroomstootjes en naalden

LEP (Laser Evoked Potentials): meet de functie van de pijnvezels

LP (Lumbaal Punctie): ook wel ruggenprik genoemd; kan ontstekingscellen in het hersenvocht vaststellen

MRI (Magnetic Resonance Image): maakt sarcoïdosehaardjes zichtbaar

PET (Positron Emissie Tomografie): maakt actieve sarcoïdosehaardjes zichtbaar

